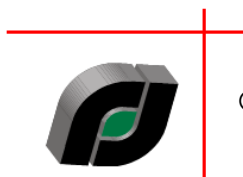

Vímuefnanotkun ungs fólks í Hafnarfirði

Niðurstöður rannsóknar meðal
nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2015

© Rannsóknir & greining 2015

Vímuefnanotkun ungs fólks

Niðurstöður rannsóknar meðal
nemenda í 8., 9. og 10. bekk árið 2015

Unnið fyrir Hafnarfjörð

Áslandsskóli, Hraunvallaskóli, Hvaleyrarskóli, Lækjarskóli, Setbergsskóli,
Víðistaðaskóli og Öldutúnsskóli

©Rannsóknir & greining 2015

Rit þetta má ekki afrita með nokkrum hætti, svo sem með ljósmyndun, prentun, hljóðritun eða á sambærilegan hátt, að hluta eða í heild, án skriflegs leyfis Rannsókna og greiningar.

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit.....	3
Yfirlit yfir myndir.....	4
Yfirlit yfir töflur	6
Ungt fólk rannsóknirnar.....	7
Aðferð og gögn	8
Þátttakendur og framkvæmd	8
Mælitæki.....	10
Vímuefnaneysla.....	11
Próun vímuefnaneyslu – áfengisneysla, tóbaksnotkun og önnur vímuefnaneysla	12
Daglegar reykingar.....	12
Munn- og neftóbaksnotkun.....	15
Munn- og neftóbaksnotkun 20 sinnum eða oftár um ævina meðal nemenda í 10. 9. og 8. bekk	15
10. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftár um ævina	15
9. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftár um ævina	16
8. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftár um ævina	17
Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga	18
10. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga.....	18
9. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga.....	19
8. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga.....	20
Ölvun síðastliðna 30 daga.....	21
Hassneysla	24
Marijúananeysla.....	25
Hass- eða marijúananeysla	27
Neysla annarra ólöglegra vímuefna.....	29
Amfetamín	29
Sniff	29
Sveppir sem vímuefni.....	30
E tafla.....	30

Yfirlit yfir myndir

Mynd 1.	Próun vímuefnaneyslu unglunga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2015.	11
Mynd 2.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015....	12
Mynd 3.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015.	12
Mynd 4.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015.	13
Mynd 5.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	15
Mynd 6.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	15
Mynd 7.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	16
Mynd 8.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	16
Mynd 9.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	17
Mynd 10.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftari um ævina, árin 2009 – 2015.	17
Mynd 11.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað munntóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	18
Mynd 12.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað neftóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	18
Mynd 13.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað munntóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	19
Mynd 14.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað neftóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	19
Mynd 15.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað munntóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	20
Mynd 16.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað neftóbak einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.	20
Mynd 17.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, árin 2001- 2015.	21
Mynd 18.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, árin 2001 – 2015.	21
Mynd 19.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftari síðastliðna 30 daga, árin 2001 – 2015.	22
Mynd 20.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftari um ævina, árin 2001 – 2015.	24
Mynd 21.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftari um ævina, árin 2001 – 2015.	24

Mynd 22.	Hlutfall nemenda í 8.bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftár um ævina, árin 2005 – 2015.	25
Mynd 23.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem segjast hafa notað marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 til 2015.	25
Mynd 24.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem segjast hafa notað marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 til 2015.	26
Mynd 25.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem segjast hafa notað marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 til 2015.	26
Mynd 26.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað hass EÐA marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 -- 2015.	27
Mynd 27.	Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað hass EÐA marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 - 2015.	27
Mynd 28.	Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað hass EÐA marjúána einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 - 2015.	28
Mynd 29.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað amfetamín einu sinni eða oftár um ævina, árin 2004 – 2015.	29
Mynd 30.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað sniff (t.d. lím) einu sinni eða oftár um ævina, árin 2004 – 2015.	29
Mynd 31.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað sveppi (sem vímuefni) einu sinni eða oftár um ævina, árin 2004 – 2015.	30
Mynd 32.	Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað E-töflu einu sinni eða oftár um ævina, árin 2004 – 2015.	30

Yfirlit yfir töflur

Tafla 1 Fjöldi þátttakenda í 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum Hafnarfjarðar.	9
Tafla 2 Vímuefnaneysla, lykilþættir í Hafnarfirði árin 2014 og 2015	11
Tafla 3 Hve oft hefur þú reykt raf-sígarettur(rafrettur) um ævina. Hlutfall (%) nemenda í 8.,9 og 10.bekk á landinu.....	14
Tafla 4 Hve oft hefur þú notað tóbakslíki um ævina. Hlutfall (%) nemenda í 8,9 og 10.bekk á landinu.	14
Tafla 5 Hlutfall nemenda í 10. bekk í grunnskólum Hafnarfjarðar, árin 2014 og 2015 sem hafa drukkið áfengi (stundum eða oft) á tilteknum stöðum.	23

Ungt fólk rannsóknirnar

Rannsóknir & greining hefur kappkostað að hámarka nýtingu *Ungt fólk* rannsóknargagnanna með því að greina staðbundnar niðurstöður fyrir sveitarfélög, skóla og aðra á hverju ári og koma niðurstöðunum til vettvangs, ekki síðar en tveimur til fjórum mánuðum eftir hverja gagnasöfnun. Í dag er svo komið að Rannsóknir & greining vinnur á annað hundrað skýrslur á ári úr gögnum rannsóknanna í 5.-7. bekk, 8.-10. bekk og framhaldsskólum fyrir fyrrgreinda aðila. Samstarfsaðilar Rannsókna & greiningar eru fjölmargir en stuðningur mennta- og menningamálaráðuneytisins við rannsóknirnar hefur gert það að verkum að flest sveitarfélög í landinu nýta sér upplýsingar úr rannsóknunum þar sem greint er frá hógum og líðan barna og ungmenna á hverjum stað.

Í þróun og framkvæmd *Ungt fólk* rannsóknanna hefur starfsfólk Rannsókna & greiningar og mennta- og menningarmálaráðuneytisins notið góðs af einstöku samstarfi við skólastjórnendur, kennara og nemendur í grunn- og framhaldsskólum landsins. Án samstarfs þessara aðila væru rannsóknirnar ekki framkvæmanlegar.

Aðferð og gögn

Þátttakendur og framkvæmd

Gögnin sem þessi skýrsla byggir á eru byggð á könnun sem lögð var fyrir alla nemendur í 8. til 10. bekk á Íslandi í febrúarmánuði árið 2015. Framkvæmd og úrvinnsla rannsóknarinnar var á vegum Rannsókna & greiningar við Háskólann í Reykjavík. Spurningalistar voru sendir í alla skóla á landinu þar sem kennarar sáu um að leggja þá fyrir eftir skýrum fyrirmælum. Með hverjum spurningalista fylgdi ómerkt umslag sem þátttakendur settu listann í að útfyllingu lokinni. Ítrekað var fyrir þátttakendum að rita hvorki nafn né kennitölu á spurningalistana svo útilokað væri að rekja svörin til þeirra. Jafnframt voru þeir vinsamlegast beðnir um að svara öllum spurningunum eftir bestu samvisku og biðja um hjálp ef þeir þyrftu á að halda.

Allir nemendur sem sátu í kennslustundum daginn sem könnunin fór fram svöruðu spurningalistanum. Samtals fengust gild svör frá 3435 nemendum í 8. bekk, 3509 nemendum í 9. bekk og 3421 í 10. bekk (bekkur ótilgreindur: 75 einstaklingar). Heildarsvarhlutfall á landsvísu var 83,4%.

Í Hafnarfirði fengust gild svör frá 310 nemendum í 8. bekk, 341 nemendum í 9. bekk og 301 nemanda í 10. bekk, en heildarsvarhlutfall í Hafnarfirði var um 84%.

Tafla 1 Fjöldi þátttakenda í 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum Hafnarfjarðar.

	2014	2015
8. bekkur	303	310
9. bekkur	355	341
10. bekkur	314	301
Bekkur ótilgreindur:	14	7
Alls:	986	952

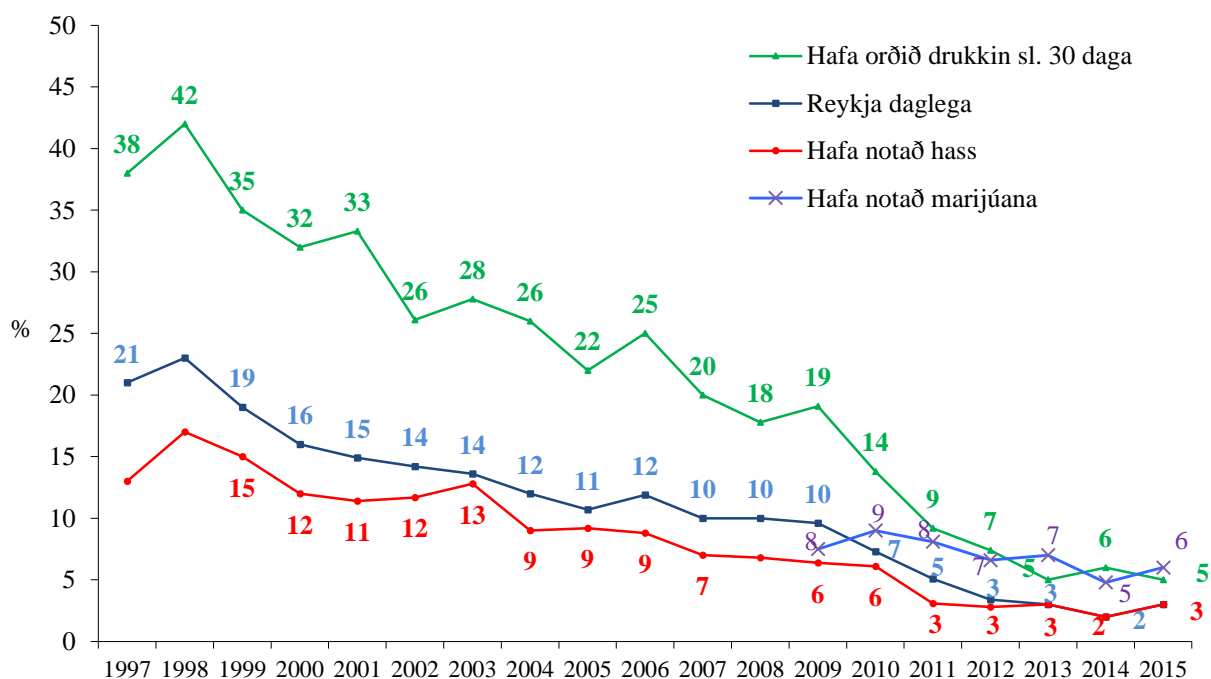
Mælitæki

Mælitæki rannsóknarinnar eru ítarlegir spurningalistar, fyrir nemendur í 8.-10. bekk, sem hafa verið þróaðir ár frá ári, fyrst af starfsfólki Rannsóknastofnunar uppeldis- og menntamála en frá árinu 1998 af Rannsóknum & greiningu. Spurningarnar eru mótaðar af fagfólki í félagsvísindum þar sem farið er eftir ströngum kröfum um að þær geti af sér öruggar niðurstöður, að áreiðanleiki og réttmæti sé ávallt í fyrirrúmi. Spurningalistinn fyrir 8.- 10. bekk árið 2015 inniheldur 16 spurningar í mismunandi mörgum liðum á fjórum blaðsíðum.

Vímuefnaneysla

Tafla 2 Vímuefnaneysla, lykilþættir í Hafnarfirði árin 2014 og 2015¹

Bekkur:	Daglegar reykingar	Munntóbak 1 x sl. 30 daga	Neftóbak 1 x sl. 30 daga	Ölvun sl. 30	Hass	Marijúana
10. bekkur:	0% ÷	4% *	2% ÷	5% ÷	3% ÷	5% ÷
9. bekkur:	1% *	1% *	1% ÷	2% *	2% +	2% *
8. bekkur:	0% ÷	0% ÷	0% ÷	0% ÷	0% ÷	0% ÷

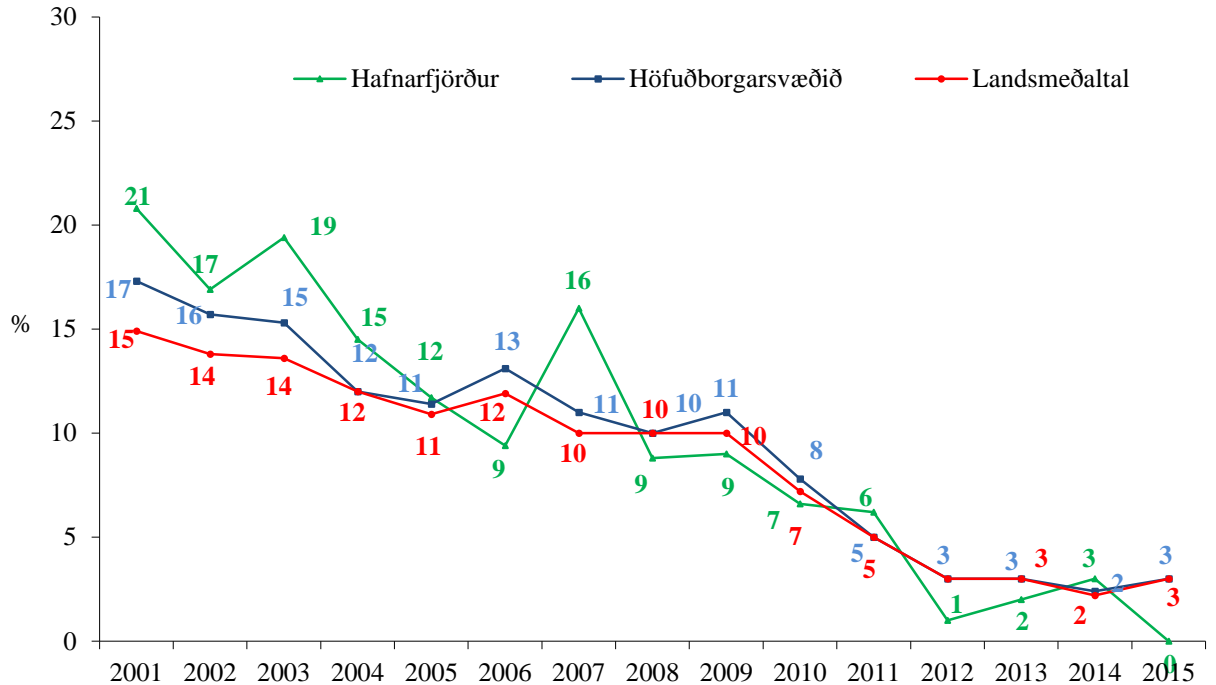

Mynd 1. Þróun vímuefnaneyslu unglunga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2015.

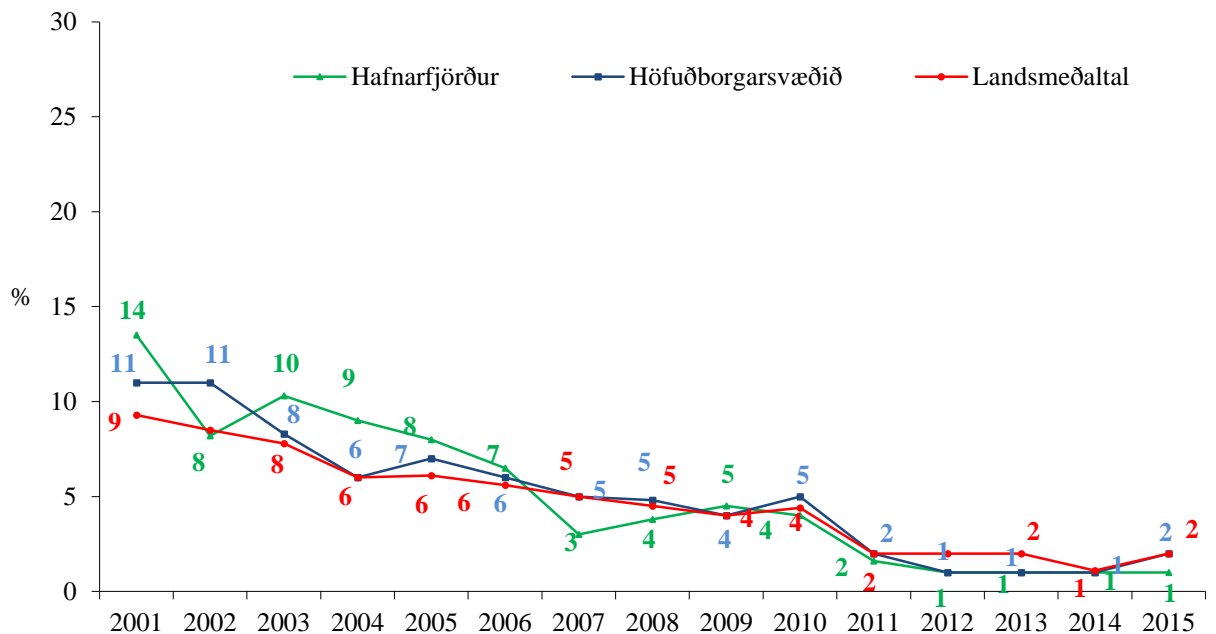
¹ Taflan sýnir hlutfall fyrir einstaka vímuefni og hvort neysla hafi aukist milli ára (+); hlutfall sé óbreytt (*) eða hvort dregið hafi úr neyslu (÷).

Þróun vímuefnaneyslu - áfengisneysla, tóbaksnotkun og önnur vímuefnaneysla

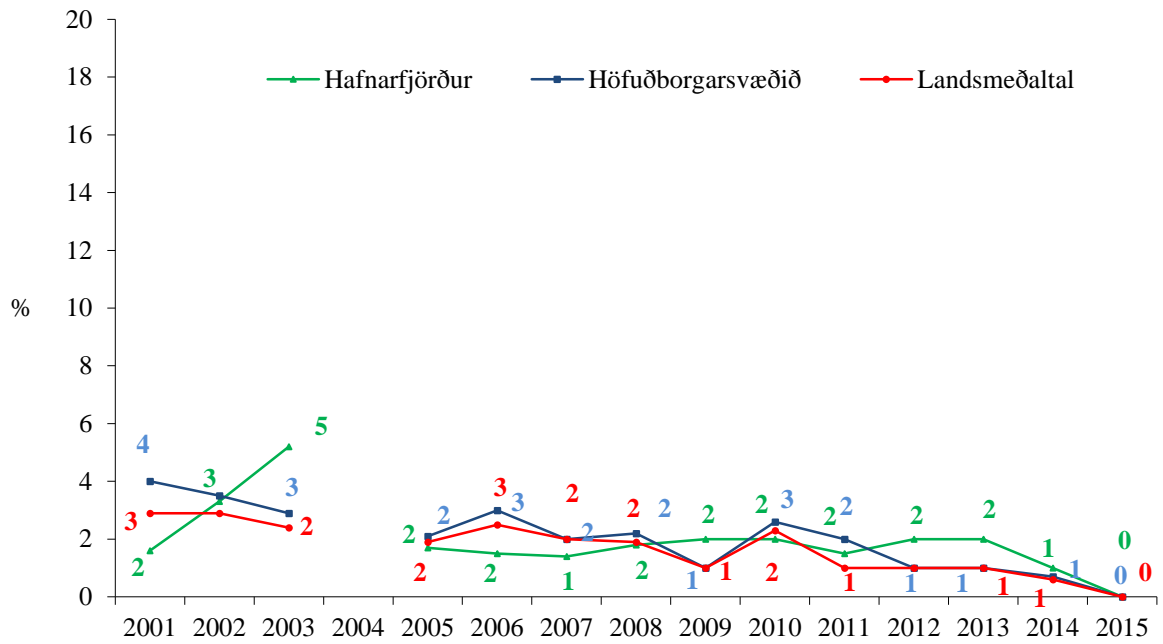
Daglegar reykingar

Mynd 2. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015.

Mynd 3. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015.

Mynd 4. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem reykja daglega, árin 2001 – 2015.

Tafla 3 Hve oft hefur þú reykt raf-sígarettur(rafrettur) um ævina. Hlutfall (%) nemenda í 8.,9 og 10.bekk á landinu.

Raf-sígarettur fjöldi skipta:	Landið			Hafnarfjörður		
	8.bekkur	9.bekkur	10.bekkur	8.bekkur	9.bekkur	10.bekkur
Aldrei	93,0 (3182)	87,9 (3074)	82,9 (2829)	91,9 (285)	91,4 (308)	86,0 (259)
1x-5x	5,1 (175)	7,0 (244)	9,9 (338)	5,2 (16)	5,6 (19)	8,6 (26)
6x-19x	1,1 (36)	2,4 (85)	3,0 (101)	1,6 (5)	1,5 (5)	2,7 (8)
20x eða oftár	0,8 (27)	2,7 (94)	4,2 (144)	1,3 (4)	1,5 (5)	2,7 (8)

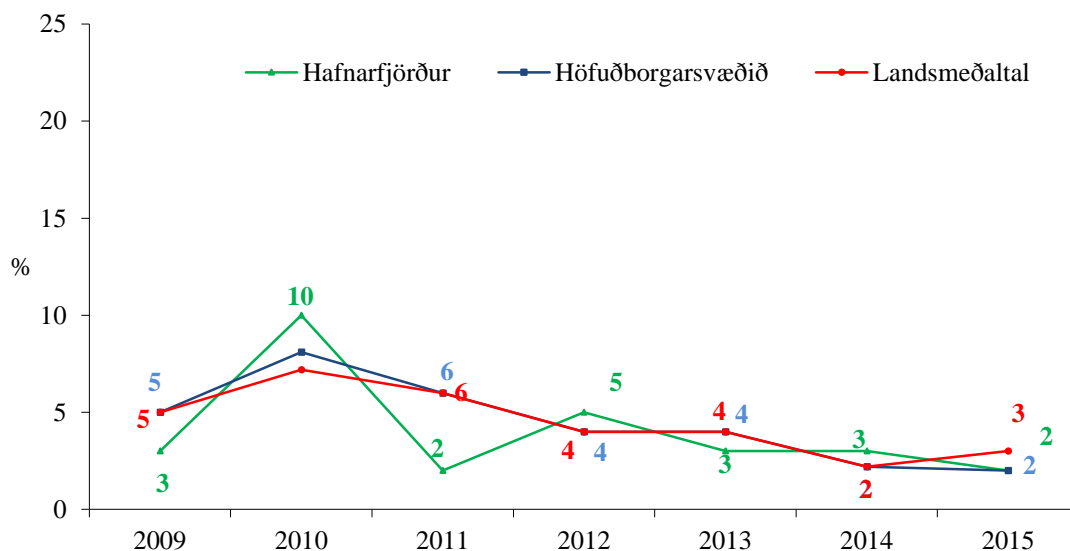
Tafla 4 Hve oft hefur þú notað tóbakslíki um ævina. Hlutfall (%) nemenda í 8.,9 og 10.bekk á landinu.

Raf-sígarettur fjöldi skipta:	Landið			Hafnarfjörður		
	8.bekkur	9.bekkur	10.bekkur	8.bekkur	9.bekkur	10.bekkur
Aldrei	97,4 (3283)	95,0 (3284)	91,1 (3073)	96,4 (293)	95,5 (321)	91,9 (273)
1x-5x	1,9 (63)	2,9 (100)	5,6 (189)	3,0 (9)	2,1 (7)	5,1 (15)
6x-19x	0,5 (17)	1,2 (42)	2,0 (67)	0,7 (2)	0,9 (3)	2,4 (7)
20x eða oftár	0,2 (8)	0,9 (30)	1,4 (46)	0,0 (0)	1,2 (4)	0,7 (2)

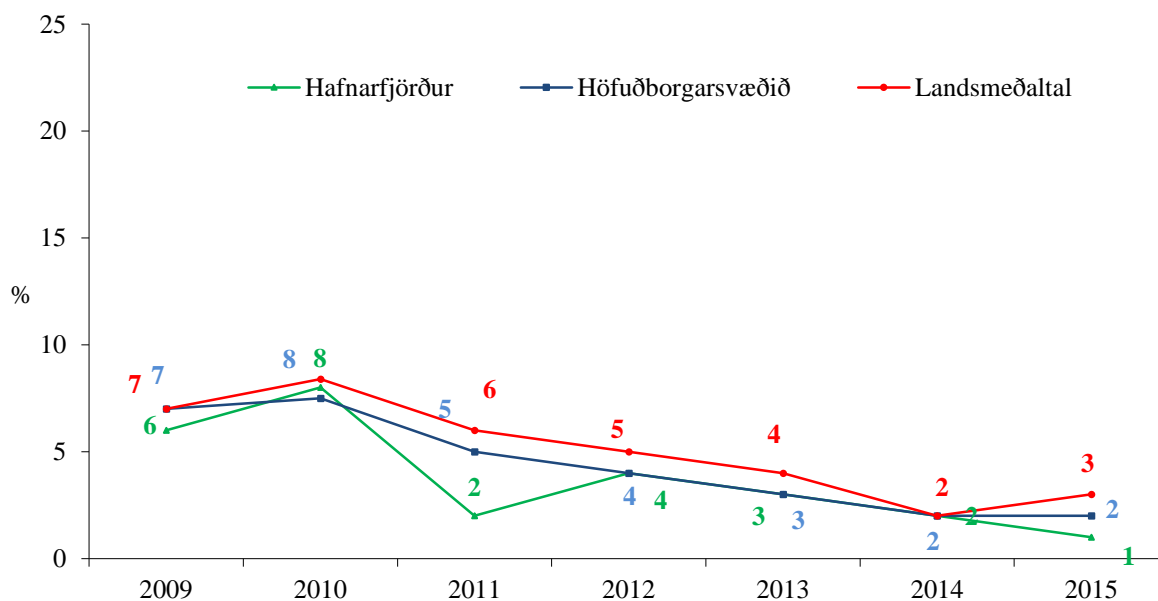
Munn- og neftóbaksnotkun

Munn- og neftóbaksnotkun 20 sinnum eða oftar um ævina meðal nemenda í 10. 9. og 8. bekk

10. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina

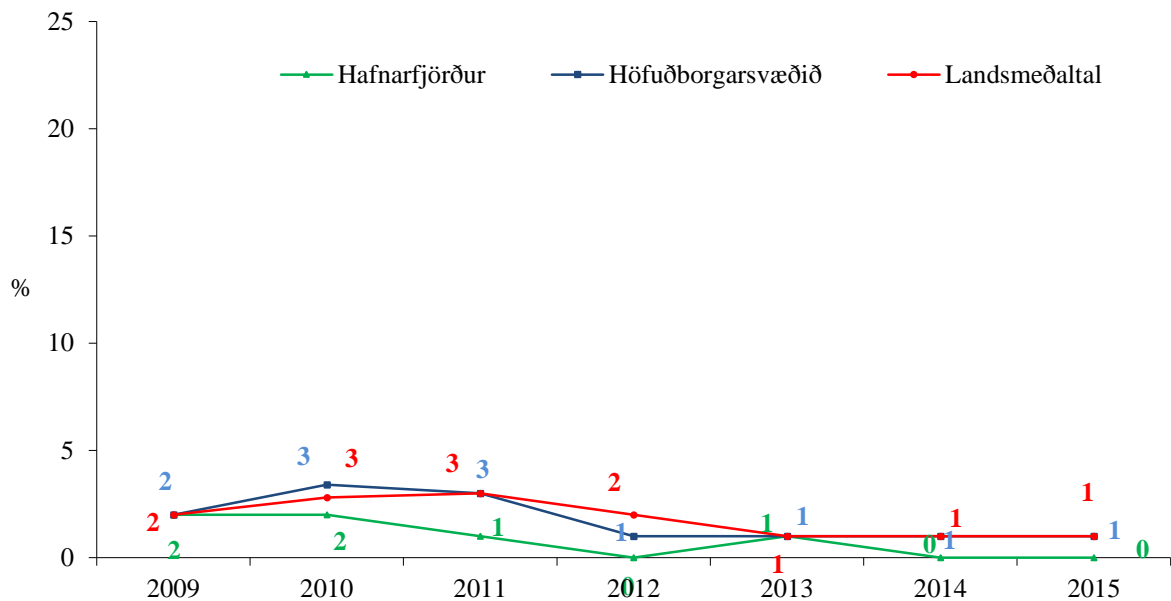

Mynd 5. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

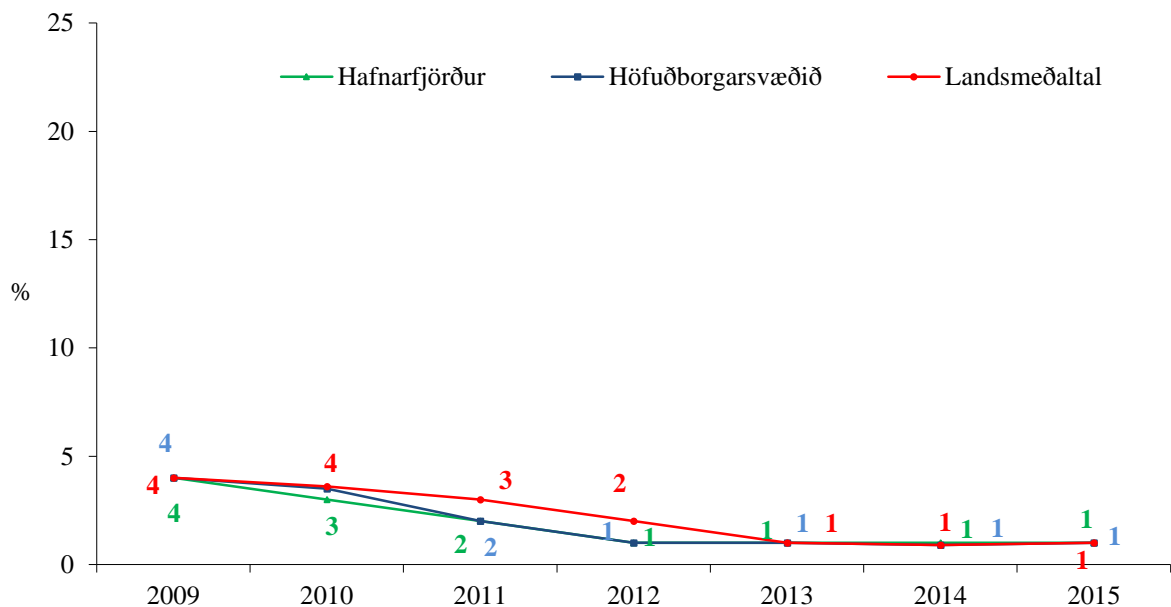

Mynd 6. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

9. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina

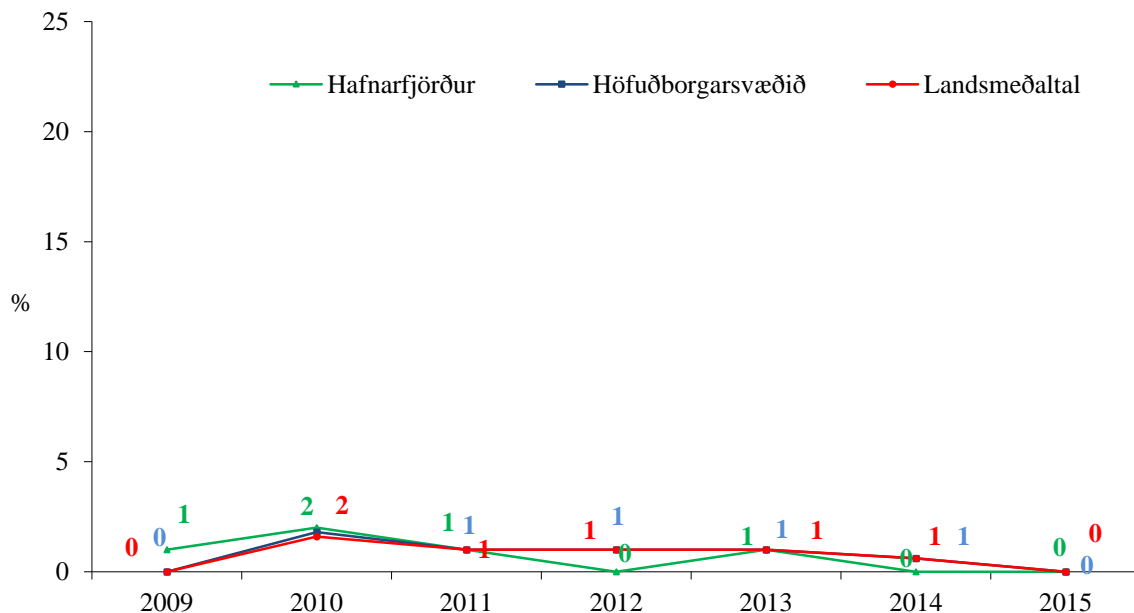

Mynd 7. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

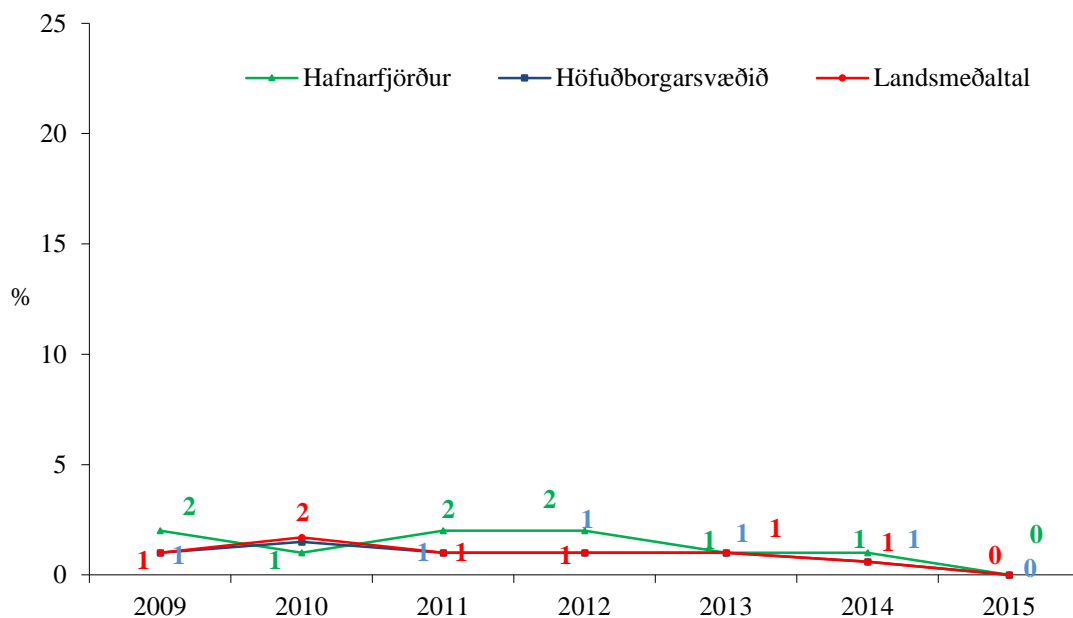

Mynd 8. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

8. bekkur: Munn- og neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina

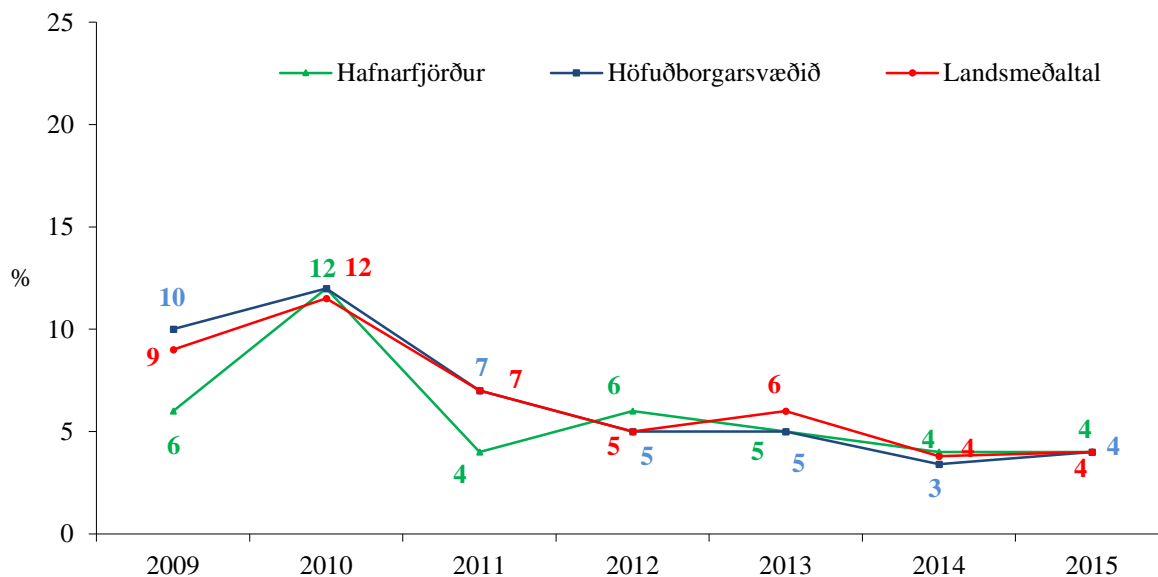
Mynd 9. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað munntóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

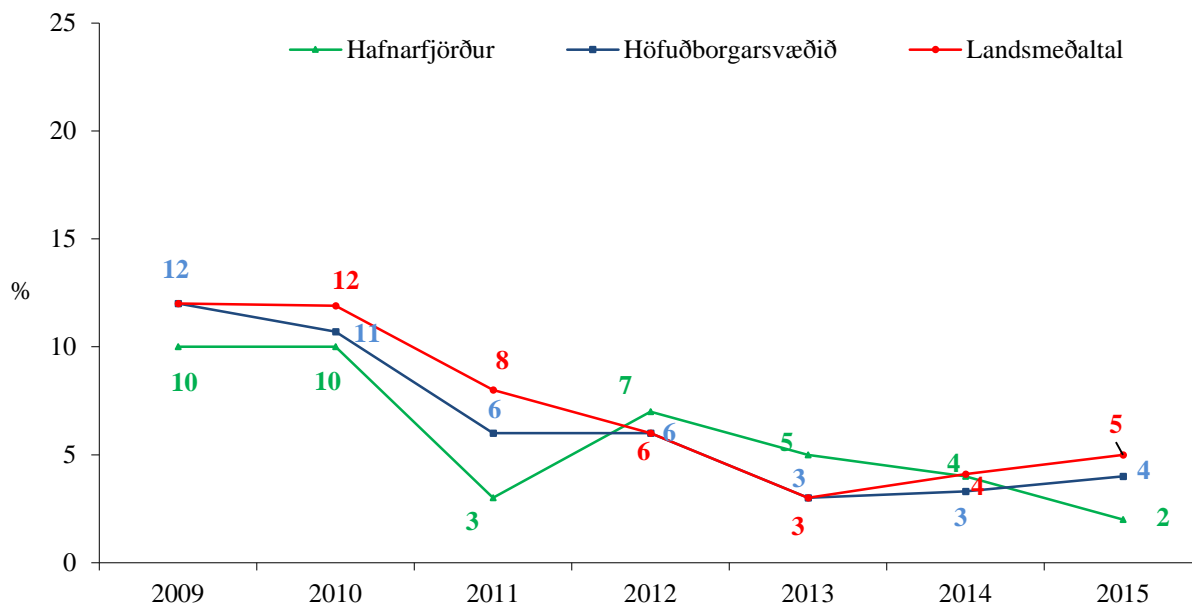
Mynd 10. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað neftóbak 20 sinnum eða oftar um ævina, árin 2009 – 2015.

Munn- og neftóbak einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga

10. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga

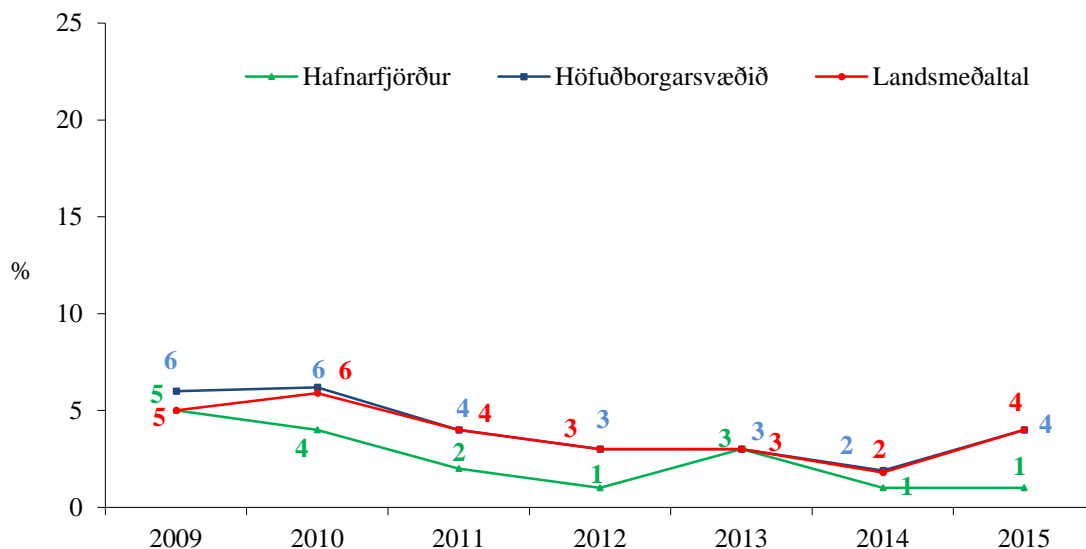

Mynd 11. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað munntóbak einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

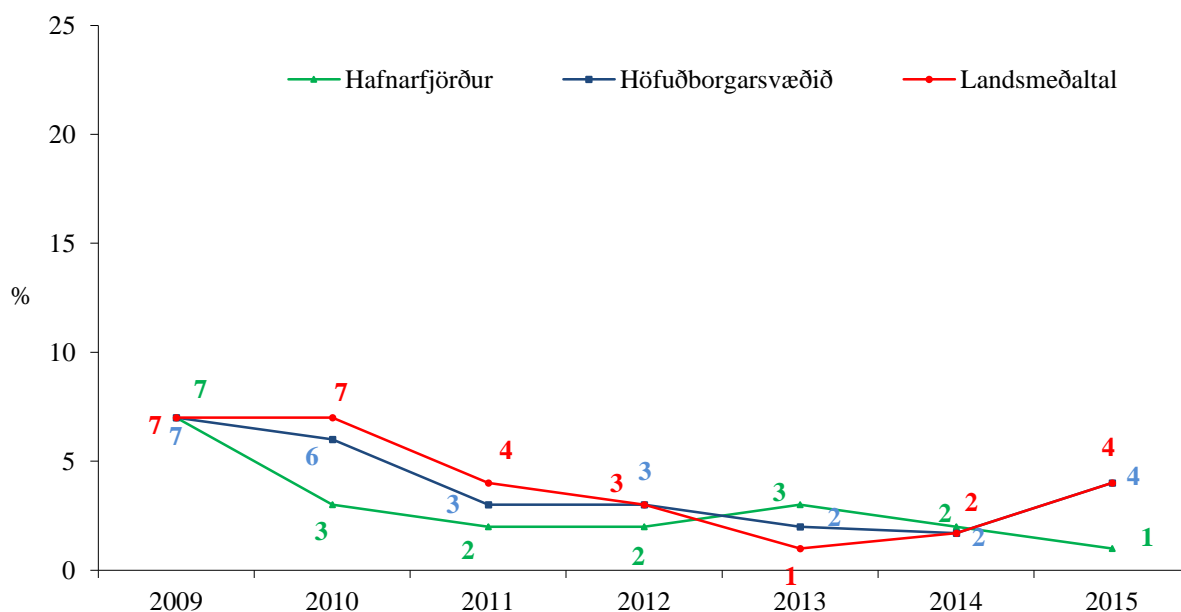

Mynd 12. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað neftóbak einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

9. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga

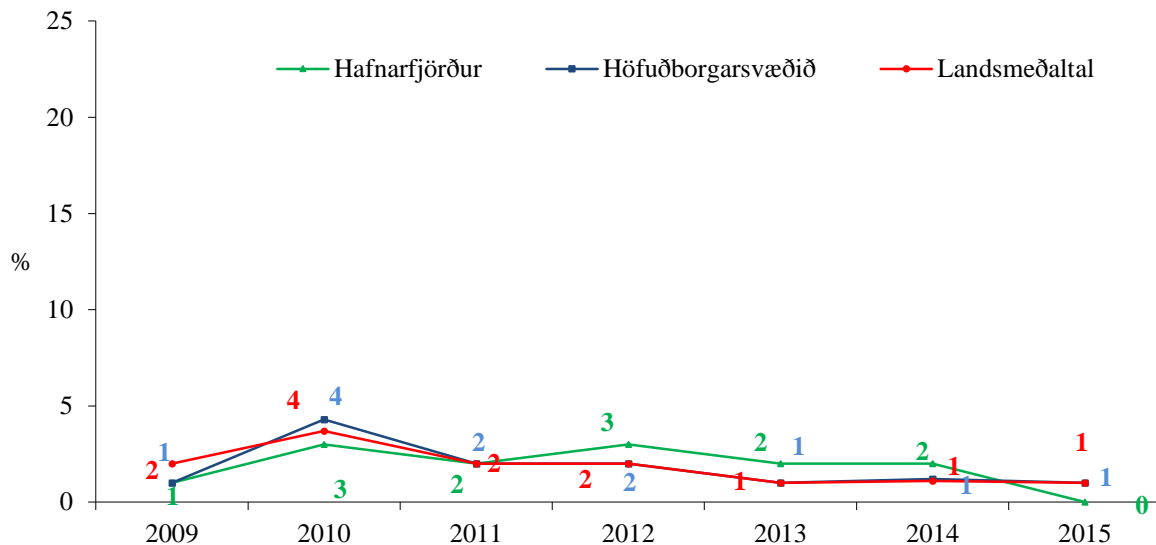

Mynd 13. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað munntóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

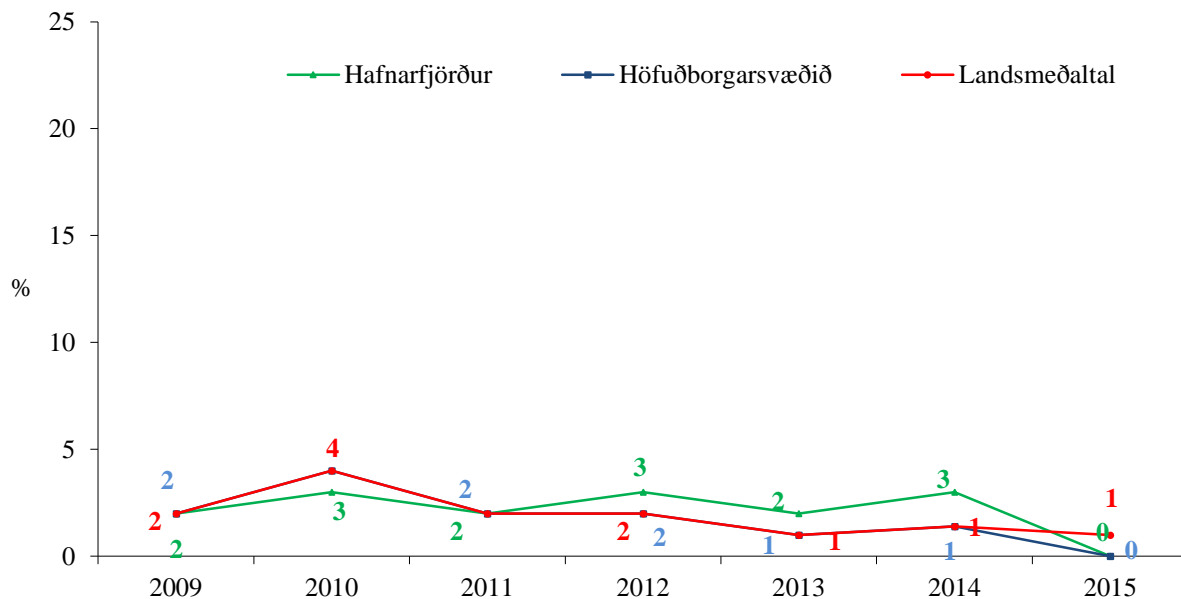

Mynd 14. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

8. bekkur: Munn- og neftóbak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga

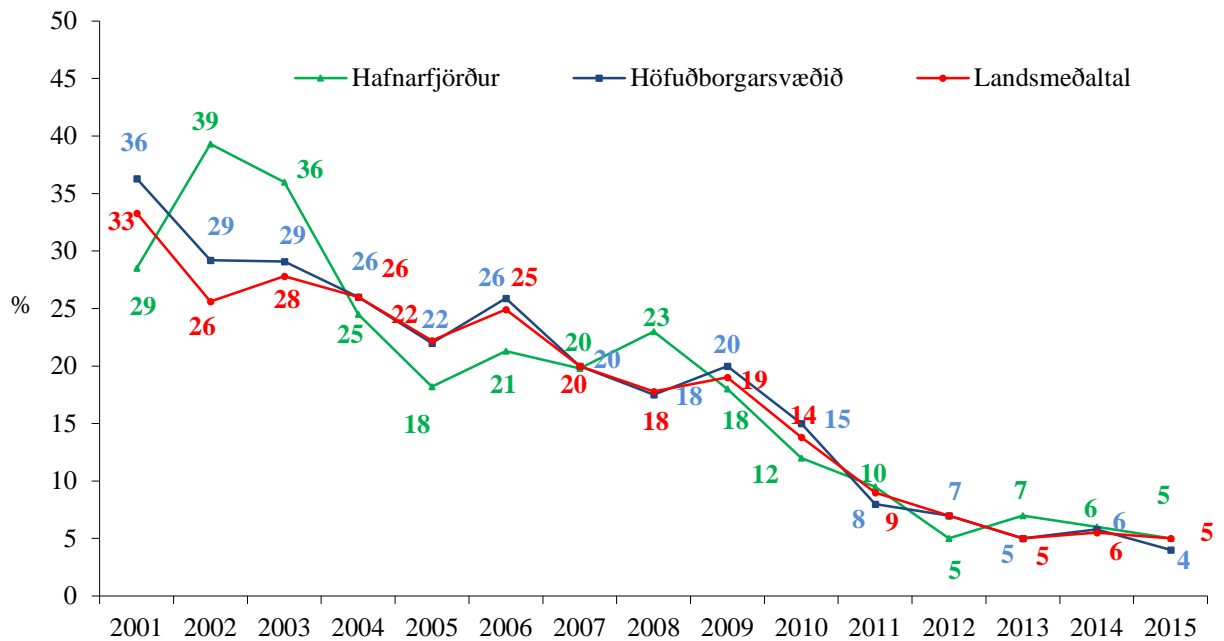

Mynd 15. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað munnþóttak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

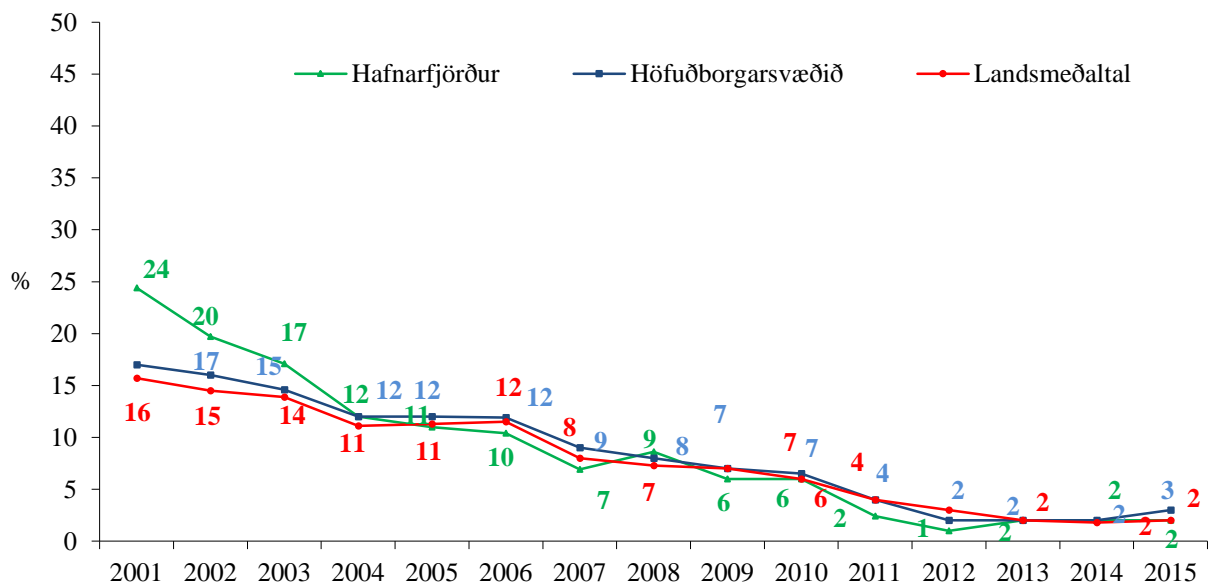

Mynd 16. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað neftóttak einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga, 2009 – 2015.

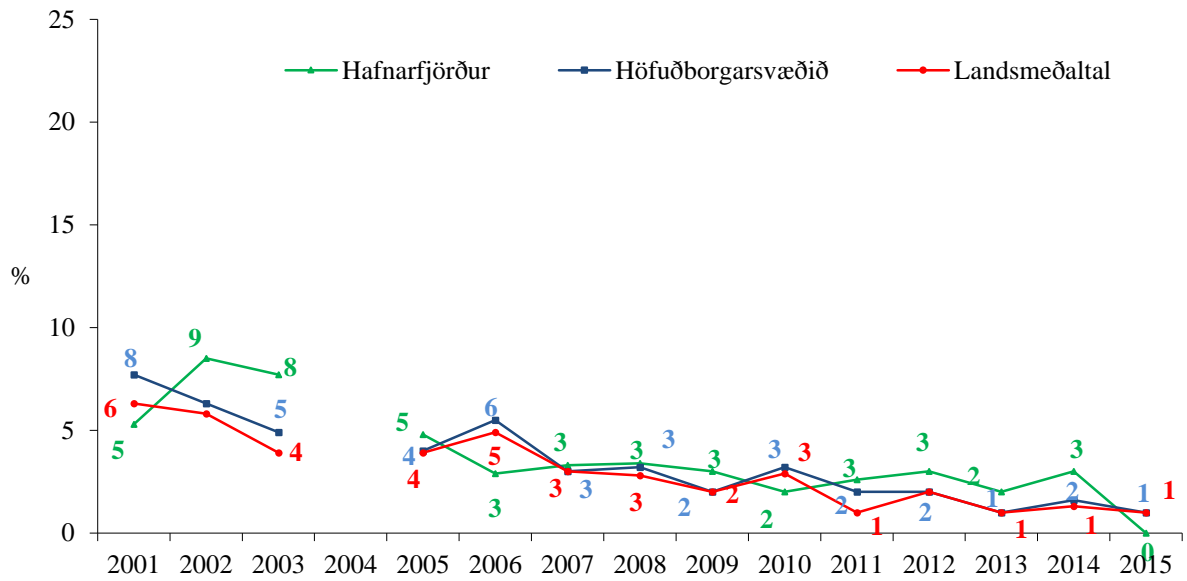
Ölvun síðastliðna 30 daga

Mynd 17. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2001- 2015.

Mynd 18. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2001 – 2015.

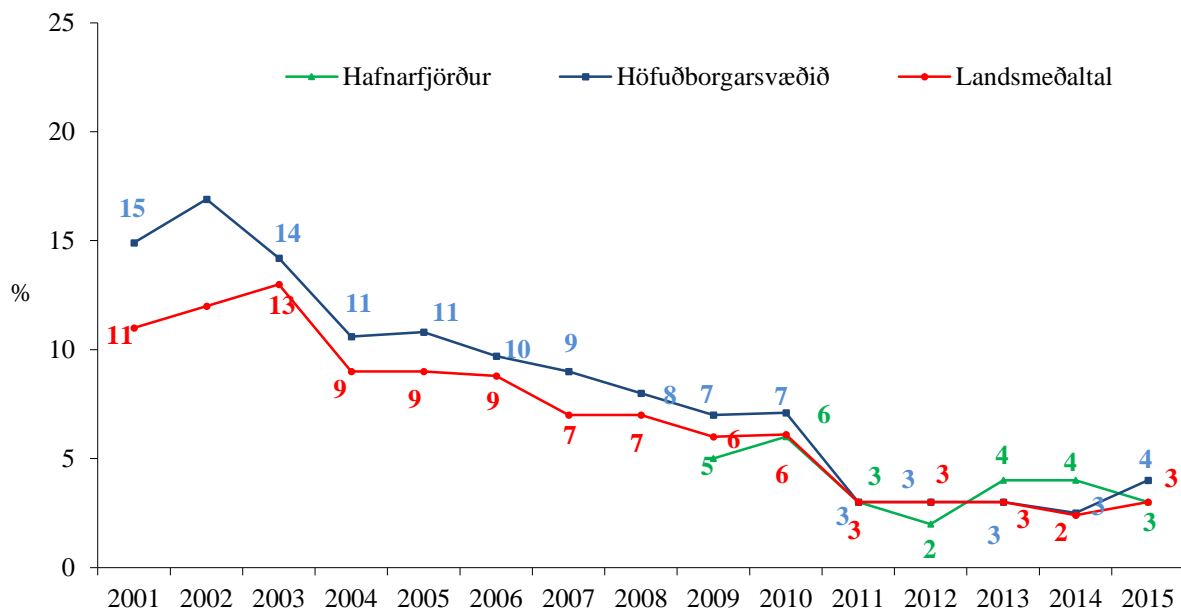

Mynd 19. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa orðið ölváðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2001 – 2015.

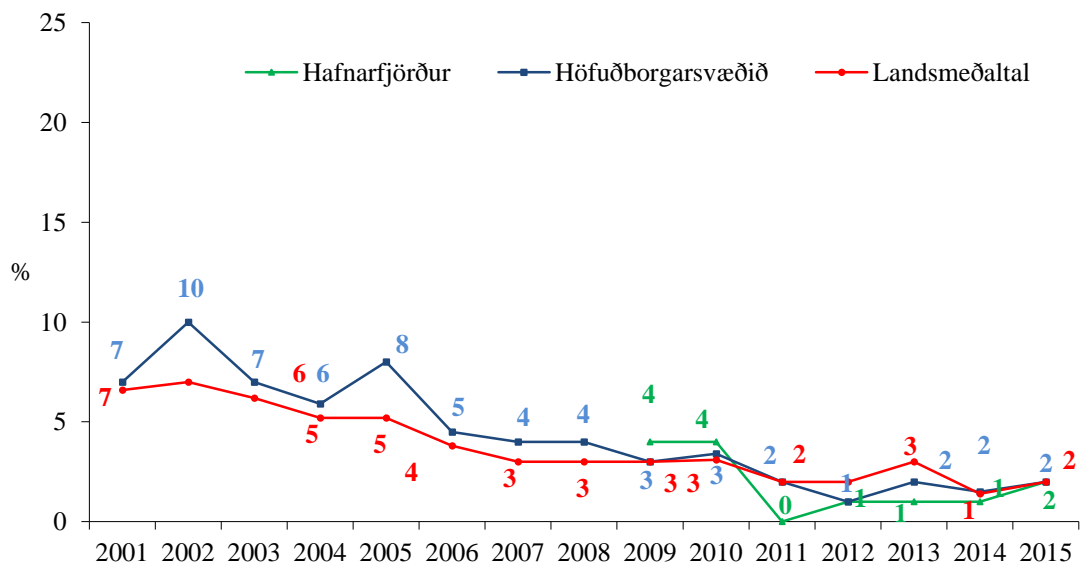
Tafla 5 Hlutfall nemenda í 10. bekk í grunnskólum Hafnarfjarðar, árin 2014 og 2015 sem hafa drukkið áfengi (stundum eða oft) á tilteknum stöðum.

Staður:	2014 (%)			2015 (%)		
	Hafnarfjörður	Höfuðborgar- svæðið	Landið	Hafnarfjörður	Höfuðborgar- svæðið	Landið
Heima hjá mér:	2	1	2	1	1	2
Heima hjá öðrum:	9	7	7	4	4	5
Í bænum:	5	3	3	1	3	4
Á skemmtistað eða þöbb:	2	2	2	0,3	1	1
Á grunnskólaballi:	2	1	1	0	0	1
Á framhalds- skólaballi:	2	1	1	0	1	1

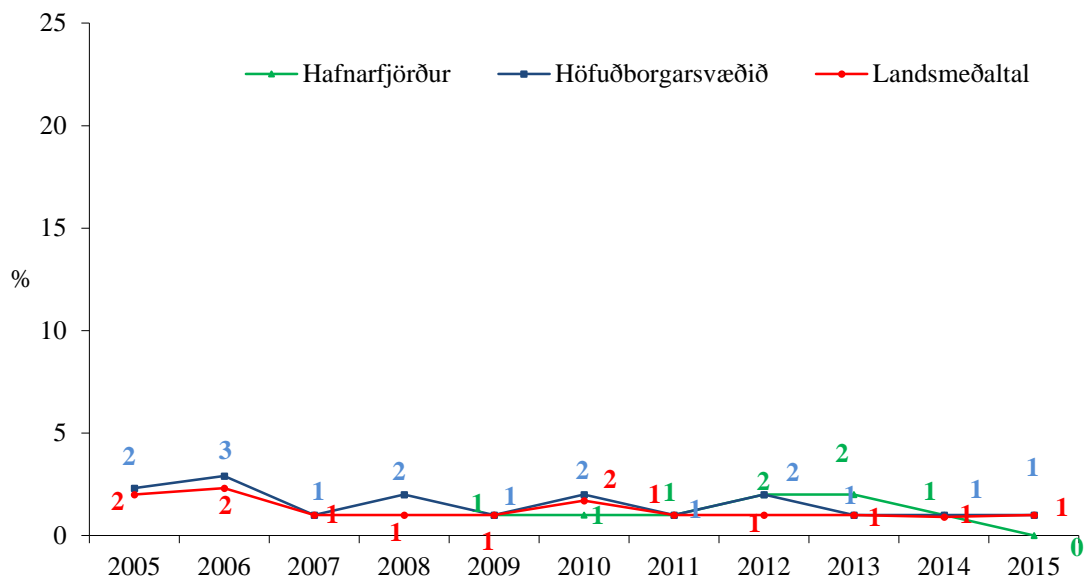
Hassneysla

Mynd 20. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina, árin 2001 – 2015.

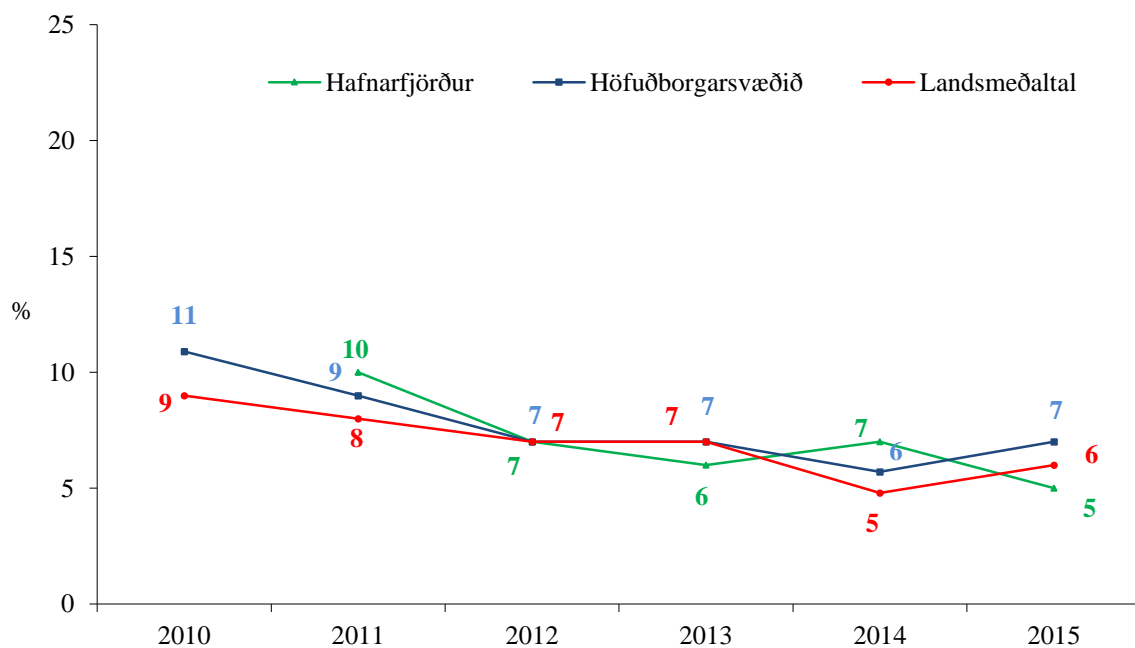

Mynd 21. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina, árin 2001 – 2015.

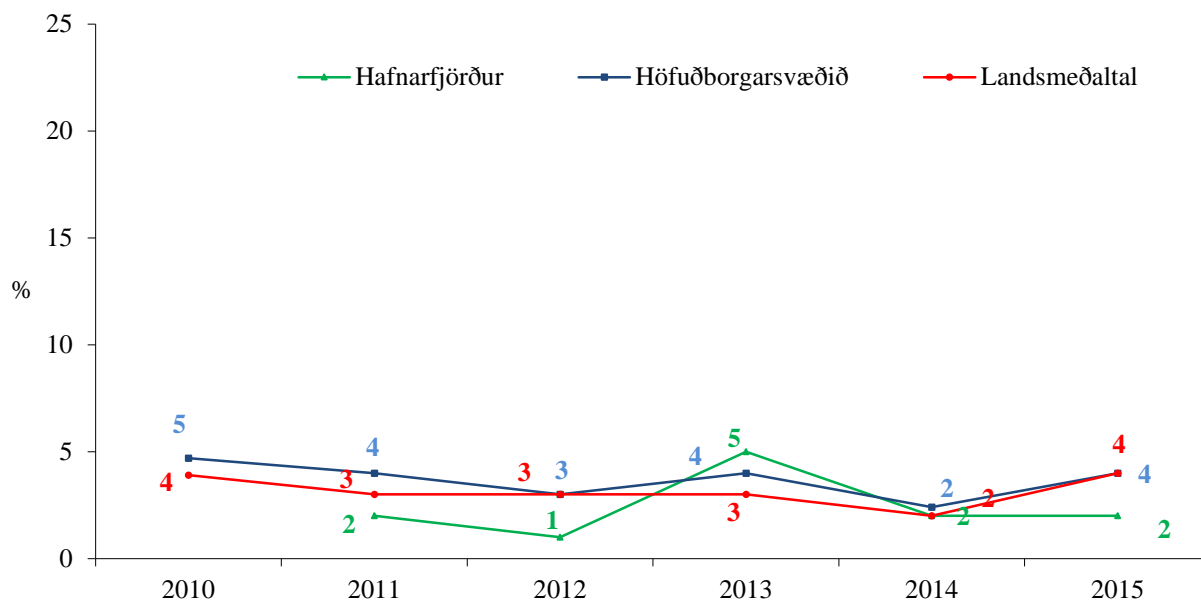

Mynd 22. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina, árin 2005 – 2015.

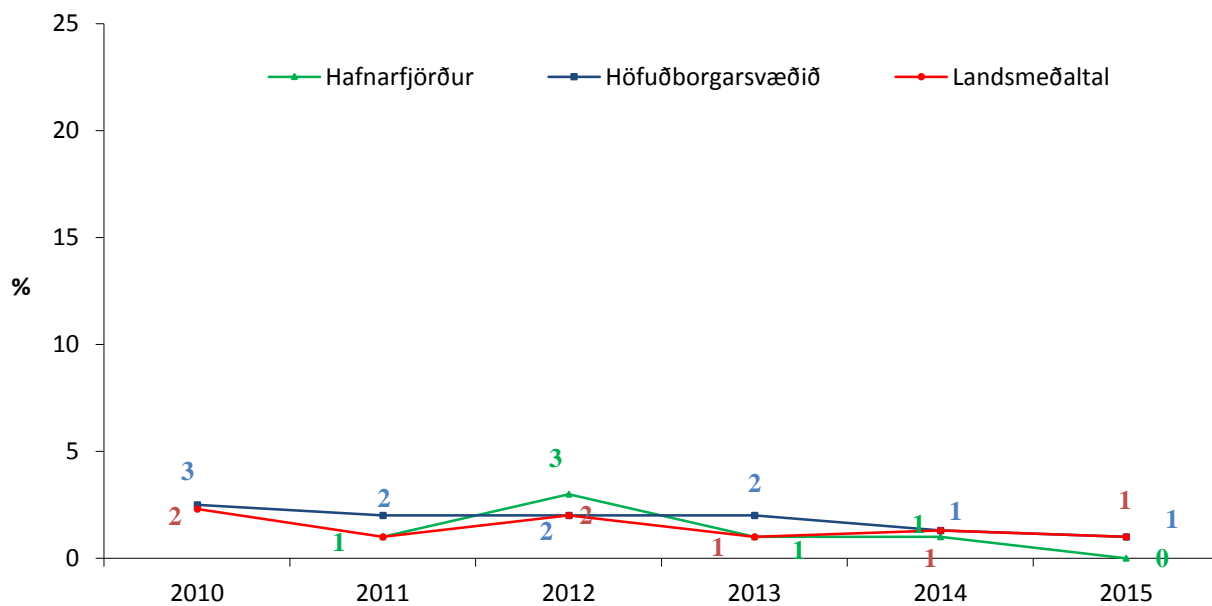
Marijúananeysla

Mynd 23. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem segjast hafa notað marijúana einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 til 2015.

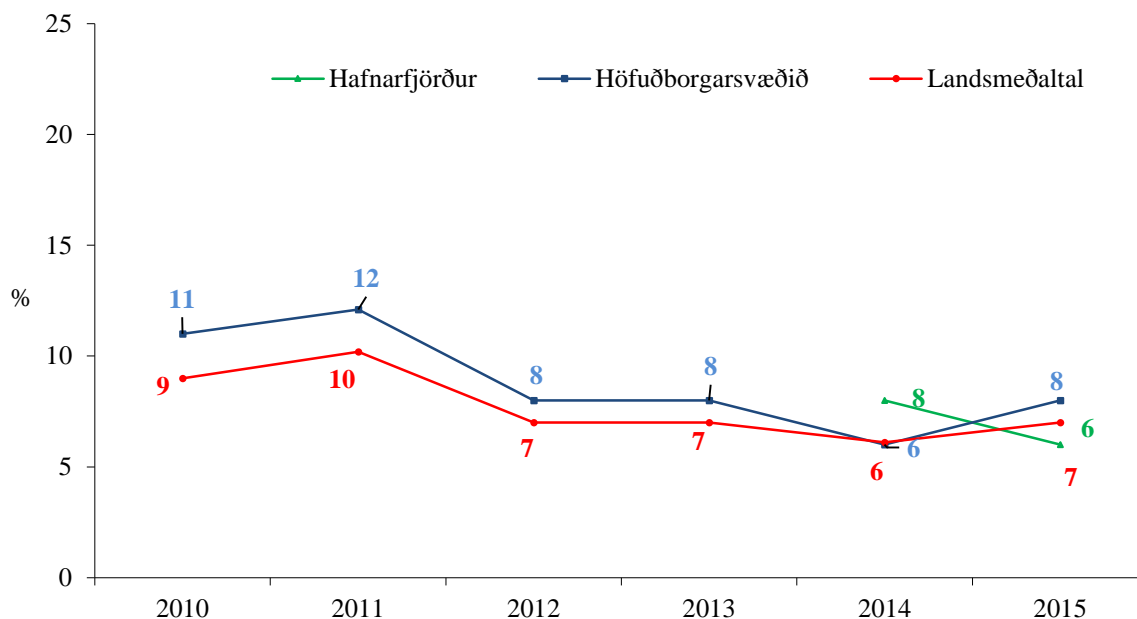

Mynd 24. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem segjast hafa notað marijúana einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 til 2015.

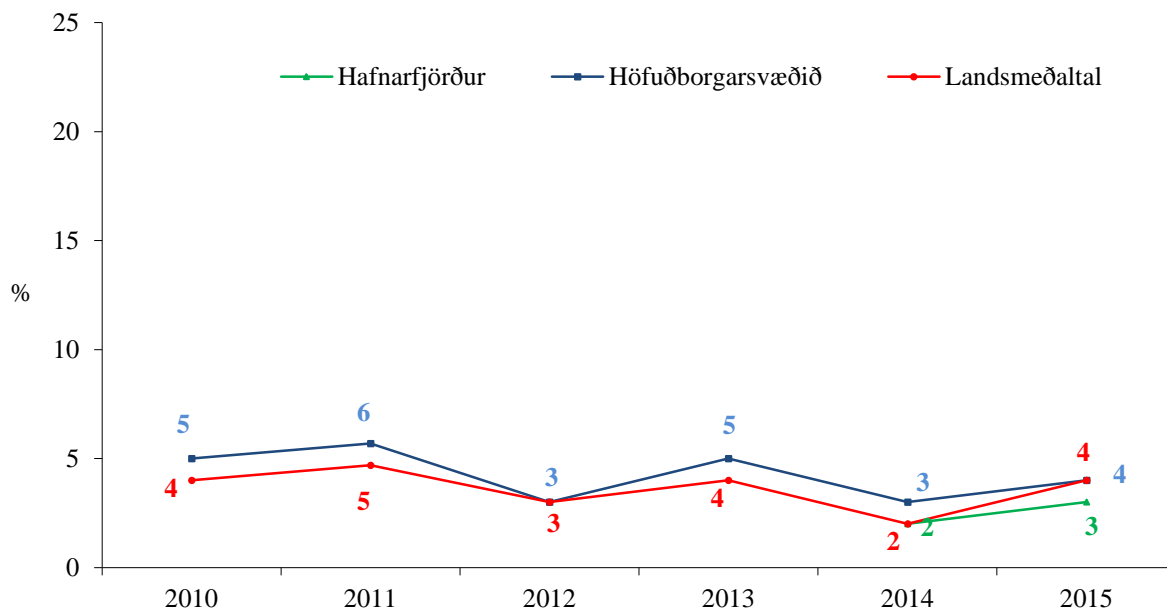

Mynd 25. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem segjast hafa notað marijúana einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 til 2015.

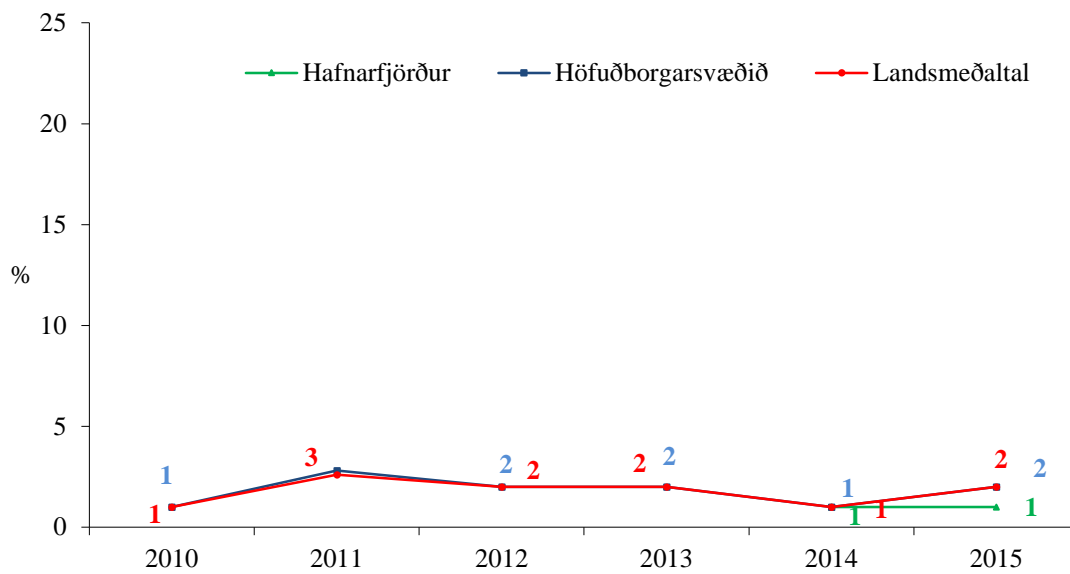
Hass- eða marjúananeysla

Mynd 26. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað hass EÐA marjúána einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 -- 2015.

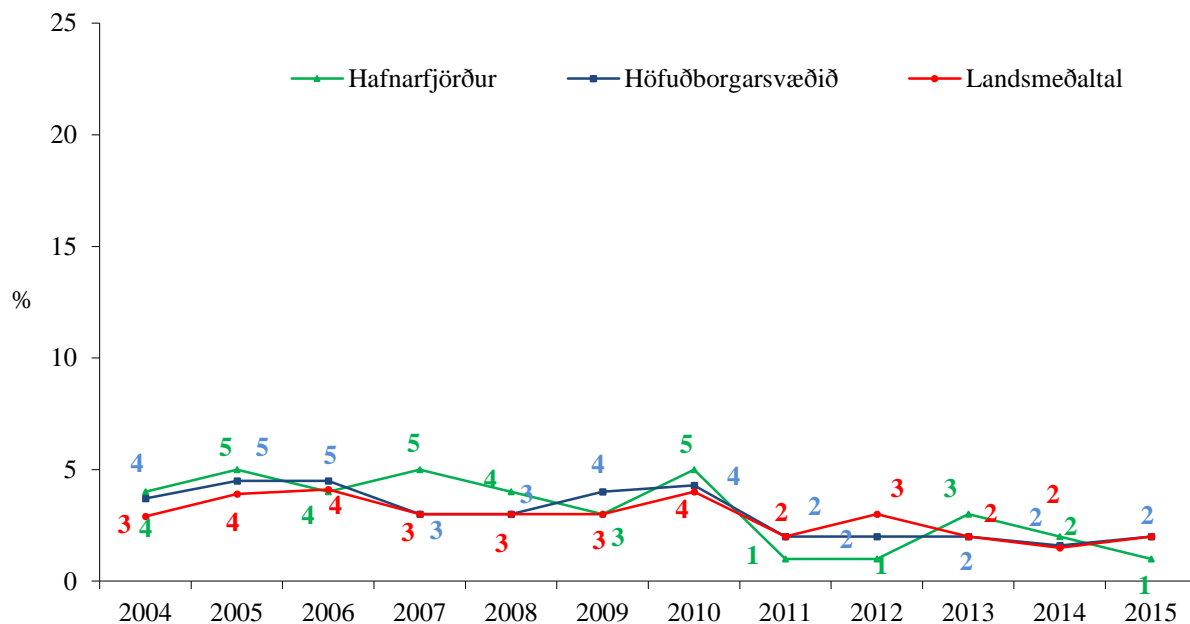
Mynd 27. Hlutfall nemenda í 9. bekk sem hafa notað hass EÐA marjúána einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 - 2015.

Mynd 28. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa notað hass EÐA marijúana einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 - 2015.

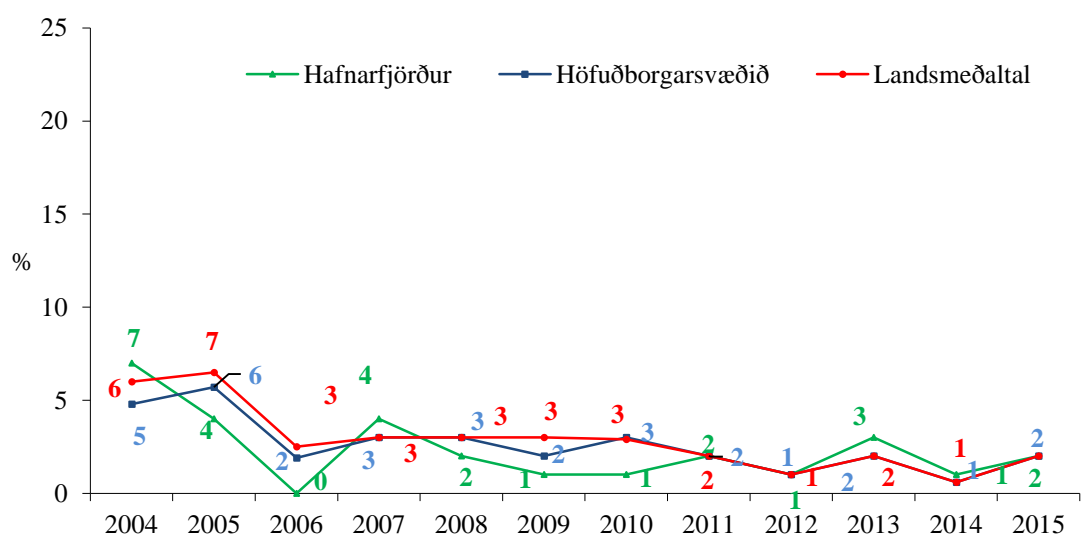
Neysla annarra ólöglegra vímuefna

Amfetamín

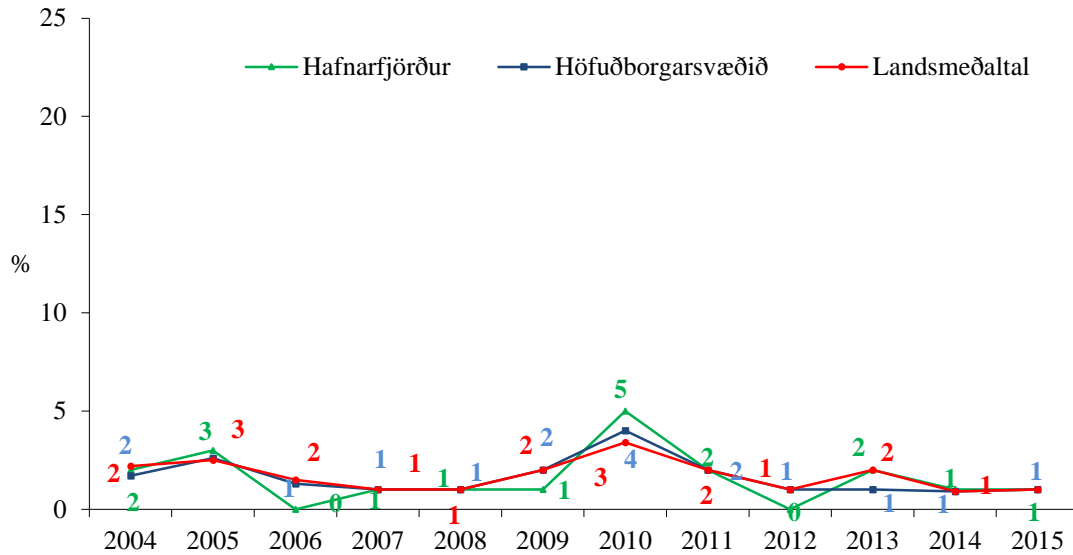
Mynd 29. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað amfetamín einu sinni eða oftar um ævina, árin 2004 – 2015.

Sniff

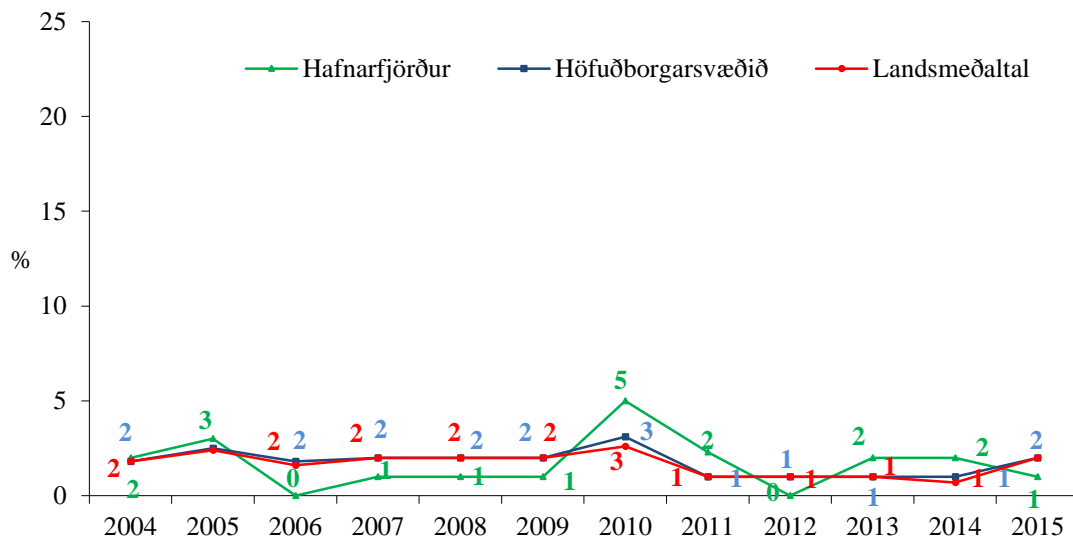
Mynd 30. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað sniff (t.d. lím) einu sinni eða oftar um ævina, árin 2004 – 2015.

Sveppir sem vímuefni

Mynd 31. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað sveppi (sem vímuefni) einu sinni eða oftar um ævina, árin 2004 – 2015.

E tafla

Mynd 32. Hlutfall nemenda í 10. bekk sem hafa notað E-töflu einu sinni eða oftar um ævina, árin 2004 – 2015.

Mollý